

Kære menighedsråd og præster

Som omtalt både på stiftspræstestævnet i juni og på stiftsdagen i september, har jeg arbejdet med et nyt cirkulære om gudstjenestefrekvens. Nu er cirkulæret færdigt, og jeg sender det her - sammen med nyhedsbrevet - til jer. Cirkulæret vil også være at finde på hjemmesiden [her](#)

Gudstjenesten - evangeliets forkyndelse - er det helt centrale i vores kirke, så der er god grund til at få skabt klarhed over hvornår og hvor ofte, der holdes gudstjeneste, samt hvilke anvisninger og dispensationsmuligheder der er. Det er netop det, der fastsættes i cirkulæret.

Baggrunden for det nye cirkulære:

- Det hidtidige cirkulære er fra 2007. Da jeg drøftede det med provsterne for et års tid siden, viste det sig, at der var nogen forskel i fortolkningen af cirkulæret. Det i sig selv kunne kalde på behovet for et nyt og opdateret cirkulære.
- Det har også gennem de seneste år vist sig, at man mange steder - ud over gudstjeneste på søn- og helligdage - holder gudstjenester på andre tider og måder. Det kan være aftengudstjenester, lørdagsgudstjenester med dåb, børne- og ungdomsgudstjenester, øget antal (aften)gudstjenester i sommerperioden i områder med mange sommerhusgæster og turister, musikgudstjenester mm..
- Endelig er der flere steder sket en reduktion i antallet af søndagsgudstjenester, fordi der i en række sogne bor for få mennesker til at befolke kirkebænkene på alle gudstjenestepflichtige dage, ligesom der er blevet dannet pastorater af forskellig størrelse.

Biskop Tine Lindhardt

Fyens Stift · Klingenberg 2 · 5000 Odense C
Tlf: 66 12 30 24 · e-mail: tili@km.dk
www.fyensstift.dk

Fyens Stifts Bispeembede

Der er med andre ord sket en tilpasning, forstået ikke alene som en nedskæring af antal gudstjenester, men også som en øgning af gudstjenester på andre tider og måder. Den udvikling vil afspejle sig i det nye gudstjenestecirkulære.

Det nye gudstjenestecirkulære

Det nye gudstjenestecirkulære falder i 3 dele;

A: Regelgrundlaget (Danske Lov)

B: En anvisning om gudstjenestefrekvens (antallet af gudstjenester)

C: Dispensationer

Ad A: Regelgrundlaget

- Ifølge Danske Lov skal der holdes gudstjeneste i sognets kirke på alle søndage og helligdage.
- Der er siden åbnet for dispensationsmuligheder i forhold til Danske Lov, hvis særlige forhold taler for det.

Ad B: Anvisning vedrørende gudstjenestefrekvens (antallet af gudstjenester)

- Anvisningen sker med basis i den myndighed/kompetence, der er tillagt biskopperne i årene 1830 og 1971 til at tilpasse (dispensere fra) regelgrundlaget i Danske Lov.
- Anvisningen vil indtil videre være gældende i en 4 årig forsøgsperiode.
- Anvisningen tager højde for, at der som nævnt ovenfor, er en del sogne i stiftet, hvor der bor så få mennesker, at det næppe vil give mening at holde gudstjeneste i hver eneste kirke på alle gudstjenestepåligende dage, og hvor det desuden viser sig, at en del mennesker gerne vil til gudstjeneste på andre tider og andre måder end søndag formiddag.

Biskop Tine Lindhardt

Fyens Stift · Klingenberg 2 · 5000 Odense C

Tlf: 66 12 30 24 · e-mail: tili@km.dk

www.fyensstift.dk

Fyens Stifts Bispeembede

- Ønsker man at gøre brug af denne anvisning, kan man gøre det uden at søge om min godkendelse (dog undtaget punkt B III i cirkulærets anvisning). Det kræver, at menighedsråd og præst(er) er enige om det, ligesom jeg vil bede jer give mig besked, hvis I vælger at følge anvisningen.

Ad C: Forhold, som kræver dispensation fra regelgrundlag og anvisning

Anvisningen (B) tilstræber at beskrive de fleste sogne- og pastoratstyper i stiftet. Men det er imidlertid vanskeligt med een fælles ordning at omfatte alle stiftets sogne og pastorater, idet der kan være særlige lokale forhold, der 'spiller' ind. Her er menighedsråd og præst/er velkomne til gennem provsten at fremsende ansøgning til mig om dispensation.

Mindre dispensationer, f.eks. i forbindelse med afvikling af ferie og friweekends eller vedr. fælles provstigidstjeneste eller tilsvarende, skal løbende godkendes af provsten.

Det videre forløb, i krafttræden og tidsfrister

Gudstjenestecirkulæret træder i kraft 1. søndag i trinitatis 2016 og erstatter det hidtidige cirkulære af 3. maj 2007 og dermed også dispensationer, som er givet i henhold til cirkulæret fra 2007.

Det betyder, at I som menighedsråd og præst/er nu får tid og mulighed for at drøfte det nye cirkulære, og herunder især drøfte om I ønsker at gøre brug af anvisningen (B) for gudstjenestefrekvens i de næste fire år, eller om I har behov for at søge dispensation i henhold til punkt C.

Hvis I ønsker at gøre brug af anvisningen (B), bedes I sende indberetningen om det til provsten seneste den 15. februar 2016, så den kan være mig i hænde senest den 1. marts 2016. Det samme gælder eventuelle forslag i henhold til bestemmelsen i punkt B III, som også skal fremsendes til min godkendelse.

Fyens Stifts Bispeembede

Viser det sig, at anvendelse af cirkulærets anvisning giver nogle uhensigtsmæssige virkninger, så er I meget velkomne til at kontakte mig eller jeres provst. Det er som sagt ikke muligt at tage højde for alt i et cirkulære.

Hvis I har behov for at gøre brug af dispensationsadgangen (C), bedes I ligeledes sende ansøgningen til provsten senest den 15. februar 2016, så den kan være mig i hænde senest den 1. marts 2016.

Fremtidige ansøgninger om dispensation fra cirkulæret fremsendes altid via provsten til mig.

Hvis I ikke ønsker at gøre brug af anvisningerne (B) eller ansøge om dispensation, vil regelgrundlaget (A) være gældende.

Mange venlige hilsener

Tine Lindhardt

NB: Se cirkulæret på de følgende sider!

Cirkulære om gudstjenester i Fyens Stift

A. Regelgrundlag

1. Ifølge Danske Lov 2-4-5 skal der på gudstjenestepåske dage holdes gudstjeneste i sognets kirke. Det gælder også i de perioder, hvor pastoratets egen præst har hjemlet frihed i form af ferie, friweekend, særlige feriefridage, efteruddannelse eller orlov. Præsteembedet vil i sådanne perioder blive betjent ved anvendelse af Tjenestemandslovens regler om midlertidig tjeneste i anden stilling (§ 41) samt af præsternes rådighedsordning.
2. Der åbnes i forordning af 17. december 1830 (kompetencen tillagt cancelliet) og kgl. resolution af 28. januar 1885 (kompetencen tillagt biskoppen) mulighed for at dispensere fra reglerne, når særlige forhold talte derfor.
3. Adgangen til at dispensere blev udvidet ved kgl. resolution af 2. november 1971, der bemyndigede biskopperne til efter indstilling fra vedkommende præst og menighedsråd at godkende at ordinære gudstjenester afholdes på andre dage og tider. Reglerne blev ændret i 1973, således at tidspunktet for gudstjenesten fastsættes af menighedsrådet.

Særlige forhold (pkt. 2) kan f.eks. være, at der i en del sogne i stiftet bor så få mennesker, at det næppe vil give mening at holde gudstjeneste i hver eneste kirke på alle gudstjenestepåske dage, fordi der er for få i sognet til at befolke kirkebænkene.

Særlige forhold kan også være, at en række sogne er blevet lagt sammen i pastorater, og at der derfor ikke er én præst til ét sogn og én kirke.

Endelig kan det være et ”særligt forhold”, at en del mennesker gerne vil til gudstjeneste på andre tider og andre måder end søndag formiddag.

(fortsættes)

Fyens Stifts Bispeembede

B. Anvisning for gudstjenestefrekvens (antallet af gudstjenester)

Med basis i Regelgrundlaget pkt. 2 og 3 gives der nu mulighed for, at menighedsråd og præst/er kan anvende nedenstående anvisning for gudstjenestefrekvens. Der er tale om en 4 årig forsøgsperiode. Brug af anvisningen kræver ikke min godkendelse, men menighedsråd og præst(er) skal være enige og jeg skal underrettes.

I: To-sogns pastorater med én præst

- i. Der afholdes mindst én gudstjeneste i pastoratet hver gudstjenestepligtig dag.
- ii. Der afholdes derudover mindst 20-24 gudstjenester i pastoratet, heraf mindst 6 som gudstjeneste på en anden måde og et andet tidspunkt end søndag formiddag. Det kan f.eks. være hverdags(aften) gudstjenester, lørdagsgudstjeneste med dåb, børnegudstjeneste mv. Gudstjenesterne skal være offentligt annonceret som gudstjenester, f.eks. i kirkeblad, og de skal have en liturgi og karakter, så der ikke er tvivl om, at det er en offentlig gudstjeneste.
- iii. Gudstjenesterne i-ii fordeles mellem kirkerne i pastoratet, så der tages hensyn til lokale forhold, herunder de enkelte sognes størrelse.
- iv. Der afholdes gudstjeneste i hvert sogn/hver kirke hhv. juleaften, juledag, påskedag, pinsedag.

II: Tre- og firesognspastorater med én præst

- i. Der afholdes mindst én gudstjeneste i pastoratet hver gudstjenestepligtig dag.
- ii. Der afholdes derudover mindst 30-35 gudstjenester i pastoratet, heraf mindst 6 som gudstjeneste på en anden måde og et andet tidspunkt end søndag formiddag. Det kan f.eks. være hverdags(aften) gudstjenester, lørdagsgudstjeneste med dåb, børnegudstjeneste, mv. Gudstjenesterne skal være offentligt annonceret som gudstjenester, f.eks. i kirkeblad, og de skal have en liturgi og karakter så der ikke er tvivl om, at det er en offentlig gudstjeneste.
- iii. Gudstjenesterne i-ii fordeles mellem kirkerne i pastoratet, så der tages hensyn til lokale forhold, herunder de enkelte sognes størrelse.
- iv. Der afholdes gudstjeneste i mindst to af pastoratets kirker hhv. juledag, påskedag, pinsedag når der hhv. 2. juledag, 2. påskedag og 2. pinsedag holdes gudstjeneste i den anden/de to andre af pastoratets kirker.

III: Pastorater med 2 eller flere sogne/kirker, hvor der er 2 eller flere præster, samt storsogne med 2 eller flere kirker, hvor der er 2 eller flere præster:

- i. Da der som regel vil være særlige forhold, der gør sig gældende, i disse sogne og pastoratstyper, opfordres de pågældende menighedsråd og præster til at udarbejde forslag til

Biskop Tine Lindhardt

Fyens Stift · Klíngenberg 2 · 5000 Odense C

Tlf: 66 12 30 24 · e-mail: tili@km.dk

www.fyensstift.dk

Fyens Stifts Bispeembede

antal gudstjenester, - både søndagsgudstjenester og gudstjenester på anden måde og andet tidspunkt end søndag formiddag, samt fordeling mellem de enkelte kirker.

- ii. Forslaget udarbejdes ud fra retningslinjerne i anvisningen ovenfor (B I og II).
- iii. Forslaget fremsendes gennem provsten til min godkendelse.

IV: Et-sogns pastorater med flere præster

Der afholdes som hovedregel to gudstjenester på gudstjenestepligtige dage.

For at imødekomme det behov, at man kan komme til gudstjeneste på andre tider og andre måder end søndag formiddag, er der mulighed for følgende:

- i. Der afholdes mindst én gudstjeneste i pastoratet hver gudstjenestepligtig dag
- ii. Der afholdes derudover mindst 15-20 gudstjenester i pastoratet, heraf mindst 10 som gudstjeneste på en anden måde og et andet tidspunkt end søndag formiddag. Det kan f.eks. være hverdags(aften) gudstjenester, lørdagsgudstjeneste med dåb, børnegudstjeneste, mv.. Gudstjenesterne skal være offentligt annonceret som gudstjenester, f.eks. i kirkeblad, og de skal have en liturgi og karakter, så der ikke er tvivl om, at det er en offentlig gudstjeneste.

(fortsættes)

Biskop Tine Lindhardt

Fyens Stift · Klingenberg 2 · 5000 Odense C

Tlf: 66 12 30 24 · e-mail: tili@km.dk

www.fyensstift.dk

Fyens Stifts Bispeembede

C. Dispensationer

- a) **Eventuelle andre/særlige ønsker, som ikke er omfattet af anvisningen i B,** kræver dispensation og min godkendelse. Det kan f.eks. være andre sogne- og pastoratstyper end de i B, I-IV nævnte, sogne/pastorater, hvor der ikke er ansat en præst på fuld tid eller sogne/pastorater, hvor der er markante bistandsforpligtelser.
- b) **Mindre ændringer** herunder f.eks. fælles provstigudstjeneste (evt. udendørs) på en 2. helligdag eller ”skæv” helligdag skal godkendes af provsten.
- c) **Ændringer i forbindelse med afvikling af ferie og friweekends** skal løbende godkendes af provsten.

Procedure

Ansøgninger om dispensationer i henhold til cirkulærets punkt C.a, fremsendes til mig via provsten. Ændringer i henhold til cirkulærets punkt C.b og c fremsendes til provsten.

Meddelelse om brug af anvisningen for gudstjenestefrekvens, cirkulærets punkt B, samt godkendelse jfr. cirkulærets punkt B III, fremsendes til mig via provsten.

Eventuelt tidligere givne dispensationer bortfalder med nærværende cirkulære.

Nærværende cirkulære træder i kraft 1. søndag i trinitatis 2016 og erstatter cirkulære af 3. maj 2007.

Cirkulæret evalueres senest 5 år fra ikrafttrædelsesdag.

Ved tvivlsspørgsmål er man velkommen til at henvende sig til sin provst eller til mig.

Odense den 9. oktober 2015